

5228

ACC. N.R.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Sven Erik Larsson
Härad: S. Vedbo ..... Adress: .....
Socken: Hässleby ..... Berättat av: Edvin Adolfsson
Uppteckningsår: 1936 ..... Född år 1886 i Hult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör

Valborgsmässoföränd.
Byggtämna
Lysningsbruk

Sid

1-3.

3-4.

4-5.

Skriv endast på denna sida!

5 sid.

På Edvin Adolfssons ägor
finnes strax intill gården en ganska hög-
övert kal bergkulle, från vilken man har en
vidsträckt utsikt. Den kallas sedan gammalt
Trollberget. På den tändes valborgsmässoelden.
Edvin Adolfsson förvarar den gamla bytrumman
och byaluren, den senare gjord av två trä-
häfter urholkade och sammanvirade. Vid
midsnuden på kvällen tändes majbålet. Sam-
tidigt blåser Edvin Adolfsson i luren och står
på trumman, så att folk tillkallas. Man
kommer samman från flera byar. Från
Trollberget synes också andra eldar 5-7 st.
I flera byar rullas kring en eld, tändes
på somliga ställen inte förrän lördagen, efter
valborgsmässoafton, för att man skall få

billräckligt stor publik. Då välet brunnit
ett par timmar kommer höjdpunkten:
Trollfar anländer själv. Det är i allmänhet
Edvin Adolfsen, som också får svara för
utklädningsscenen. Han är inom parentes sagt
mycket livaktig och vakern och intresserad
för gammalt skick. Han tar på sig gamla
sötiga och trasiga kläder, lösmäsa och bakom
överhuvud toget söker han göra sig så an-
skrämligt trollartad som möjligt. Så uppen-
barar han sig plötsligt invid välet. Nu
blir det uppståndelse, skrik och vösen. Han
springer under ovärmet några steg av och an,
lätsas liksom skrämnd för elden. Då
försvinner han plötsligt vid en skruva i
berget. Samtidigt avlossa några andra
skott med skräll och deunder. Kvällen för-

3

drives sedan med lekar, man hoppar över
elden. Någon har kanske tagit ett dragspel
med och då blir det polka på bergknallen.

3 Hult brukade ofta försäggare
och luffare vilja övermalta Försämskull fanns
en klubba, som markerade skyldighet att hyra
vederbörande. Då lagisökaren kom till den gård,
där klubban förvarades, fick han ta den och gå
till nästa som stod i tur, där han fick här-
länge. Genom att klubban så vandrade i tur
och ordning fördelades inhyringarna rättvist
mellan böerna.

3 byn brukade tidigare hilla
ärligen en byastamma, eller som det kallades
byaräkning, då valdes en byaman, som hade
att tillse vägar, gårdslän och dylikt. Han
kunde genom främning sammanhålla bönderna

till mötesplatsen, vägskälet. Den viktigaste
gemensamma angelägenheten var husesarbete,
som skulle föras upp, då den kom mager
och eländig från mötet. Bönderna hade här
gemensam skyldighet, liksom i friga an-
dåd hålla husaren med mundering och
utrustning. Var och en hade skyldighet
att ha hästen en viss tid och man mötte
med större mycket maga upp hästens vidd
före och efter denna period. Den ersättning,
som erhöles "agimuntet" fördelades sedan
på stämman.

Då det hade lyft för ett par
andra gången var det brukligt i socknen
att ungdomen samlades. Man drog till
skogs och högg en ungbjörk, i vilken spel-
mannen placerades. Denna drags sedan fram

till brudens hem. Bjöcks man de' på kaffe
höggs björken sönder till ved - om inte
stöttades den upp mot dörren. Som tack
för traktering gjordes en liten insamling
af brudparet.

Det var vidare brukligt, att bruden
köpte halsdukar och gav till manneus
närmast släktingar: föräldrarna och systonen.